

Όταν οδηγούμε εκτός δρόμου πρέπει να γνωρίζουμε πως να κινηθούμε σε όλα τα εδάφη που θα συναντήσουμε και κάτω από διαφορετικές καιρικές συνθήκες. Η εκτός δρόμου οδήγηση είναι ένα παιχνίδι τεχνικής και φινέτσας: ο στόχος είναι η ελάχιστη επίπτωση στο έδαφος, ταυτόχρονα με το ξεπέρασμα της όποιας δυσκολίας. Ακολουθούν μερικές γενικές οδηγίες για να σας βοηθήσουν να ξεπεράσετε τις δυσκολίες.

Εκτός δρόμου οδήγηση σε όλα τα εδάφη.

Πάντα ο οδηγός ελέγχει το όχημα, ποτέ μην αφήσετε το όχημα να σας πηγαίνει όπου αυτό θέλει !

Ο έλεγχος της πορείας με το τιμόνι απαιτεί ακρίβεια, πάντα περνάμε τις ρόδες μας από εκεί που θέλουμε.

Τα φρένα πρέπει να χρησιμοποιούνται ελάχιστα και πολύ μαλακά. Όλες οι κινήσεις πρέπει να γίνονται με ευλαβική ακρίβεια. Πατάμε ή αφήνουμε το γκάζι απαλά ώστε να μην σπινάρουν οι τροχοί στην επιτάχυνση ή μπλοκάρουν στην επιβράδυνση.

Κάθε εμπόδιο θα πρέπει να προσεγγίζεται με την μικρότερη δυνατή ταχύτητα, αλλά αρκετή ώστε να ξεπεραστεί. Ενεργοποιήστε την τετρακίνηση πριν την χρειαστείτε. Μην περιμένετε να κολλήσετε πρώτα ! Χρησιμοποιήστε τις κοντές σχέσεις μετάδοσης έγκαιρα ώστε να μην κουράσετε το 4x4.

Όποτε δεν είστε σίγουρος για το έδαφος χρησιμοποιήστε τις κοντές σχέσεις. Μην αλλάζετε τις ταχύτητες σε πέρασμα νερού, σε απότομη ανηφόρα ή κατηφόρα ή σε πέρασμα άμμου. Μην οδηγείτε με τους αντίχειρες μέσα από την στεφάνη του τιμονιού, απότομα κλωστήματα του τιμονιού θα σας τραυματίσουν.

Πέρασμα από στενά σημεία.

Περάστε το 4x4 πιο κοντά στα εμπόδια από την πλευρά του οδηγού, έχετε καλύτερη εκτίμηση των περιθωρίων σας βγάζοντας το κεφάλι έξω από το αυτοκίνητο. Σε εξαιρετικά οριακές περιπτώσεις χρησιμοποιήστε τον συνοδηγό για να σας καθοδηγήσει, συμφωνώντας από πριν τις σχετικές χειρονομίες συνεννόησης.

Πέρασμα από βαθιές «ροδιές».

Οι χωματόδρομοι πολλές φορές φθείρονται εκεί που περνούν οι τροχοί δημιουργώντας αυλάκια τις λεγόμενες «ροδιές». Πολλές φορές οι ροδιές είναι τόσο βαθιές που το 4x4 «βρίσκει» από κάτω. Για να το αποφύγουμε πρέπει να πατήσουμε τους τροχούς μας ανάμεσα στις ροδιές και αριστερά ή δεξιά τους.

Πέρασμα από άμμο, χιόνι ή λάσπη.

Όταν φτάσετε σε βαθιά άμμο, σε χιόνι ή σε λάσπη ξεφουσκώστε τα λάστιχα για να αυξηθεί η επιφάνεια επαφής με το έδαφος και να έχετε καλύτερη πρόσφυση. Προσέξτε γιατί το ξεφουσκωμα θα ελατώσει την απόσταση του οχήματος από το έδαφος. Θυμηθείτε

να ξαναφουσκώσετε τα λάστιχα μετά. Εννοείται ότι για την ομοιόμορφη πίεση των ελαστικών είναι απαραίτητο ένα πιεσόμετρο.

Κινηθείτε με σταθερή ταχύτητα και χρησιμοποιήστε την «φόρα» (βλέπε αδράνεια) για να περάσετε τα «δύσκολα». Μην κόψετε ταχύτητα και μην σταματάτε για να μην κολήσετε. Μην σπινάρετε τους τροχούς χρησιμοποιώντας μεγαλύτερη ταχύτητα στο σαζμάν από την κανονική. Αν οι τροχοί αρχίσουν να σπινάρουν αφήστε απαλά το γκάζι για να επανακτήσουν την πρόσφυση.

Αν χάσετε την πρόσφυση και μόλις που κινείται το όχημα, δοκιμάστε την γρήγορη κίνηση του τιμονιού δεξιά ? αριστερά (όχι υπερβολές) για να να «γαντζώσουν» λίγο τα λάστιχα στο έδαφος.

Αν λόγω λάσπης οδηγείτε υποχρεωτικά μέσα στις «ροδιές» πάντα ελέγχετε που «βλέπει» το τιμόνι σας. Το 4x4 θα ακολουθεί τις «ροδιές» ανεξάρτητα από το που είναι στραμμένοι οι εμπρός τροχοί του. Αν σε κάποιο σημείο αποκτηθεί ξαφνικά η πρόσφυση τότε υπάρχει κίνδυνος απότομης στροφής με απρόβλεπτα αποτελέσματα.

Θυμηθείτε ότι το σκληρό «πακτωμένο» χιόνι που περάσατε το πρωί μπορεί να γίνει αδιάβατο μόλις μαλακώσει το μεσημέρι. Για τον ίδιο λόγο το σκληρό χιόνι μετά από τη διέλευση μερικών οχημάτων μπορεί να γίνει αδιάβατο.

Πέρασμα πάνω από βράχια, κορμούς, χαντάκια και εμπόδια.

Πάντοτε να ελέγχετε για κρυμένα εμπόδια όπως κορμούς βράχια και λακούβες όταν περνάτε από νερά, χιόνια, ψηλά χόρτα ή βαθιές λάσπες. Όταν θέλετε να περάσετε από εμπόδια όπως ένα χαντάκι είναι καλύτερα να το περάσετε υπό γωνία έτσι ώστε μόνο ένας τροχός να βρίσκεται μέσα στο χαντάκι κάθε στιγμή. Αυτό επιτρέπει στους υπόλοιπους τροχούς να έχουν καλή πρόσφυση με το έδαφος. Αν περάσετε κάθετα από το χαντάκι τότε ολόκληρος ο άξονας θα πάψει να δίνει κίνηση και θα δυσκολευτείτε περισσότερο.

Πριν περάσετε από μεγάλα βράχια ίσως χρειαστεί να δημιουργήσετε μια μικρή ράμπα από μικρότερα βράχια εμπρός και πίσω από το εμπόδιο ώστε να μετριάσετε την απότομη κλίση του εμποδίου. Επειδή στο κάτω μέρος του οχήματός σας βρίσκονται πολλά ευαίσθητα αλλά ζωτικά εξαρτήματα όπως διαφορικά, άξονες, κιβώτιο ταχυτήτων, λεκάνη λαδιού, τεπόζιτο καυσίμου κ.α. είναι πολλές φορές προτιμότερο να περάσετε ένα εμπόδιο πατώντας με την ρόδα επάνω του και περνώντας προσεκτικά, παρά να το περάσετε ανάμεσα από τους τροχούς στο κέντρο του οχήματος.

Ανέβασμα λόφων.

Πριν ανεβείτε έναν απότομο λόφο καλό είναι πρώτα να τον ελέγξετε περπατώντας. Θα είναι πολύ δυσάρεστο να ανακαλύψετε μια απότομη στροφή στο τέλος του, όταν εσείς δεν θα βλέπετε τίποτα εκτός από ουρανό και το καπό του 4x4 !

Θυμηθείτε ότι μπορεί να χρειαστεί να κατεβείτε τον λόφο που μόλις ανεβήκατε. Αν δεν θα

μπορείτε να τον κατεβείτε τότε μην ανεβείτε καθόλου εκτός κι αν υπάρχει σίγουρη διέξοδος από την άλλη πλευρά.

Όταν ανεβαίνετε χρησιμοποιήστε την μεγαλύτερη ταχύτητα που μπορεί να σας «βγάλει» την ανηφόρα χωρίς αλλαγή ταχύτητας. Αν επιλέξετε μεγαλύτερη δεν θα βγει η ανηφόρα, ενώ αν επιλέξετε μικρότερη, οι τροχοί μπορεί να σπινάρουν και να χάσετε την πρόσφυση. Ο γενικός κανόνας είναι η χρήση 2ης κοντής ταχύτητας για το ανέβασμα και 1η κοντή για το κατέβασμα. Αν υπάρχουν μπλοκέ διαφορικά ενεργοποιήστε τα.

Ευθυγραμμίστε το όχημά σας με την μέγιστη κλίση της ανηφόρας ώστε να έχετε την πιο ομοιόμορφη κατανομή φόρτισης των τροχών κι έτσι την ομοιόμορφη πρόσφυση. Δώστε γκάζι στο κάτω μέρος και κόψτε γκάζι στο τελείωμα της ανηφόρας. Πάντοτε προετοιμαστείτε για αποτυχημένη ανάβαση. Υπολογίστε τότε τον τρόπο που θα επιστρέψετε.

Αν θα πρέπει να σταματήσετε σε μεγάλη ανηφόρα, σβύστε την μηχανή και αφήστε την ταχύτητα στο κιβώτιο. Τοποθετήστε βράχια και κορμούς για τάκους πίσω από τους τροχούς.

Κατέβασμα από αποτυχημένη ανάβαση.

Αν το όχημα σβύσει στην ανηφόρα, πατήστε φρένο, βάλτε όπισθεν, αφήστε τον συμπλέκτη και το φρένο ταυτόχρονα και γυρίστε το κλειδί για να ανάψει η μηχανή. Αφήστε το όχημα να κυλίσει αργά πίσω φρενάροντας μόνο με την μηχανή. Θυμηθείτε ότι στην οπισθοπορεία, η ορατότητα είναι περιορισμένη, το τιμόνι «κόβει» πιο απότομα και τα κλωστήματα του τιμονιού είναι πολύ βίαια. Μην επιχειρήσετε να στρίψετε σε απότομη κλίση γιατί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να ανατραπείτε.

Πέρασμα μέσα από νερά.

Τα περισσότερα 4x4 μπορούν να οδηγηθούν σε νερό που φτάνει μέχρι το ύψος των αξόνων τους χωρίς ιδιαίτερες προφυλάξεις. Όταν το νερό είναι βαθύτερο πρέπει να ξέρετε που βρίσκεται η εισαγωγή του αέρα και τα ηλεκτρονικά της μηχανής (ο «εγκέφαλος») ώστε να μην πάρουν νερά. Σβύστε τους προβολείς και αφήστε τους να κρυώσουν ώστε να μην ραγίσει το τζάμι τους από την απότομη αλλαγή θερμοκρασίας.

Αν βάλετε ένα ταπέτο επάνω στην μάσκα και το καπό του 4x4 πριν μπείτε σε βαθιά νερά, θα ελαχιστοποιήσετε το νερό που θα μπει στην μηχανή. Κινηθείτε με σταθερή και σχετικά μικρή ταχύτητα ώστε να σχηματίσετε ένα μόνιμο «κύμα» στο εμπρός μέρος το οποίο θα ελατώσει το ύψος του νερού πίσω από τον προφυλακτήρα. Έτσι θα μειώσετε την ποσότητα του νερού που θα πεταχτεί στην εισαγωγή αέρα μηχανής και τα ηλεκτρικά της ανάφλεξης, από το βεντιλατέρ. Αν χρειαστεί να περάσετε σε πολύ βαθύ νερό τότε αποσυνδέστε το βεντιλατέρ για να μην καταστραφεί η φτερωτή του από την αντίσταση του νερού.

Επιλέξτε 1η κοντή ταχύτητα, ενεργοποιήστε τα μπλοκέ διαφορικά και κινηθείτε ευθεία.

Όταν περνάτε ρηχά ποτάμια με γρήγορη ροή νερού, διασχίστε τα υπό γωνία και προς την πηγή τους. Έτσι ελαχιστοποιείτε την πίεση του νερού πάνω στο όχημα. Ποτέ μην προσπαθήσετε να περάσετε βαθειά και γρήγορα κινούμενα ποτάμια γιατί θα σας παρασύρει το ρεύμα ! Θυμηθείτε ότι με κλειστές τις πόρτες το 4x4 μπορεί να αρχίσει να «επιπλέει» σε βαθειά νερά !

Πριν απο κάθε δύσκολο πέρασμα και ειδικά σε νερά, προσδέστε τον ιμάντα ρυμούλκησης στα κατάλληλα σημεία του αυτοκινήτου και στερεώστε την ελεύθερη άκρη του κάπου ψηλά ώστε να είναι έτοιμη για το ενδεχόμενο ρυμούλκησης. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι μέχρι κι αδύνατη όταν βρίσκεστε κολημένος μέσα στα νερά και τη λάσπη.

Φρενάρετε αρκετές φορές μετά από πέρασμα νερών ώστε να στεγνώσετε τα φρένα σας.

Αν σβύσει η μηχανή σε μεγάλη κλίση.

Αν το αυτοκίνητο κοντεύει να σβήσει σε μεγάλη ανηφόρα, ΜΗΝ ΠΑΤΗΣΕΤΕ το αμπραγιάζ ! Κάτι τέτοιο θα επιταχύνει την «κάθοδο» σας. Αντίθετα σβύστε την μηχανή και πατήστε δυνατά το φρένο. Μετά τραβήξτε και το χειρόφρενο.

Αφού διαλέξετε την πορεία σας, ελαφρά πατήστε το αμπραγιάζ, βάλτε όπισθεν αφήστε το αμπραγιάζ και ταυτόχρονα αφήστε απαλά το φρένο και το χειρόφρενο. Μετά ξεκινήστε την μηχανή.

Αν κολήσετε.

Αν κολήσετε σε βράχο ή κάποιο κορμό πρώτα ελέγξτε την κατάσταση για να εκτιμήσετε τον καλύτερο τρόπο να ελευθερώσετε το 4x4 χωρίς αβαρίες. Αν κολήσατε σε κάτι μετακινήσιμο, σηκώστε το 4x4 με τον γρύλο και βγάλτε το εμπόδιο. Αν κολήσατε σε μη μετακινήσιμο εμπόδιο, σηκώστε το όχημα με τον γρύλο και προσπαθήστε να γεμίσετε το σημείο με πέτρες ή άλλα υλικά ώστε να μπορέσετε να το ξεπεράσετε. Αν ο γρύλος βυθίζεται στο έδαφος βάλτε τον να πατήσει σε ένα γερό σανίδι. Ποτέ μην μπαίνετε κάτω από ένα όχημα σηκωμένο σε γρύλο !!

Ελατώστε την πίεση των ελαστικών (σε περίπου 10 psi) για μεγαλύτερη επιφάνεια με το έδαφος και καλύτερη πρόσφυση. Η ελάττωση της πίεσης συνεπάγεται βέβαια και την μείωση της απόστασης του οχήματος από το έδαφος. Ενεργοποιήστε τα μπλοκέ διαφορικά αν υπάρχουν και βάλτε την μεγαλύτερη δυνατόν ταχύτητα στο σαζμάν. Καθαρίστε την περιοχή των τροχών όπου πρόκειται να πατήσουν, φτυαρίζοντας την λάσπη, χιόνι ή άμμο ώστε να μπορέσετε να ξεκινήσετε. Για ενίσχυση της πρόσφυσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν ταπέτα, μικρά κλαδιά, πέτρες, σανίδια ακόμη και πανιά στο έδαφος εμπρός από τους τροχούς. ΠΡΟΣΟΧΗ με ελατωμένη πίεση στα ελαστικά ΠΟΤΕ δεν τρέχουμε !

Οι χιονοαλυσίδες μπορούν να χρησιμοποιηθούν εξίσου καλά και σε λάσπες. Συνήθως θα τις φορέσετε στους πίσω τροχούς, ειδικά αν ανεβαίνετε ή ρυμουλκείτε κάποιον. Μερικές φορές θα χρειαστεί να φορεθούν στους εμπρός ή και στους 4 τροχούς.

Ο καλύτερος τρόπος αποκόλλησης είναι η χρήση του «εργάτη». Ο εργάτης είναι απαραίτητος για τις μοναχικές extreme εξορμήσεις αφού δεν υπάρχει δεύτερο όχημα για βοήθεια. Σαν σημείο πρόσδεσης του συρματόσχοινου (άγκυρα) μπορεί να χρησιμοποιηθεί άλλο όχημα, κάποιο δένδρο ή βράχια. Στην περίπτωση πρόσδεσης σε δέντρο θέλει πολύ προσοχή ώστε να μην πληγωθεί ο φλοιός του κορμού κι έτσι καταδικαστεί σε θάνατο. Γι' αυτό χρησιμοποιείτε τους ειδικούς ιμάντες. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλο πρόσφορο σημείο πρόσδεσης, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια θαμμένη ρεζέρβα. Ποτέ μην ξεκινάτε την ρυμούλκηση με τον εργάτη να έχει λιγότερες από 5 στροφές συρματόσχοινο στο τύμπανο. ΠΡΟΣΟΧΗ: η χρήση του εργάτη απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις και προφυλάξεις. Η χρήση του εγκυμονεί πάντοτε σοβαρότατο κίνδυνο τραυματισμού.

Αν δεν μπορείτε να ξεκολλήσετε ή χαθήκατε.

Καλύτερα μείνετε στο όχημά σας και να προσπαθήσετε να γίνεται «ορατοί» στους άλλους οδηγούς. Ψυχραιμία !, ο πανικός είναι ο μεγαλύτερος εχθρός σας. Ασχοληθείτε με «θετικές» σκέψεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος και μην πανικοβάλεσθε.

Αν χαθήκατε παρατηρείστε το τοπίο γύρω σας και ειδικά τα σημαντικά στοιχεία του όπως κορυφές βουνών, ποτάμια κ.λ.π. και συσχετίστε τη θέση τους με την δική σας στον χάρτη (αν βέβαια έχετε GPS και κατάλληλο χάρτη δεν μπορείτε να χαθείτε !). Προσπαθείστε να θυμηθείτε την πορεία που σας έφερε ως εκεί. Εμπιστευθείτε τον χάρτη και την πυξίδα σας και μην περιφέρεστε άσκοπα. Αν είστε σε δρόμο μην βγείτε από αυτόν.

Αν σε λογικό χρονικό διάστημα δεν υπάρχει καμμία επιτόπια λύση του προβλήματος, τότε μόνο αποφασίστε την εγκατάλειψη του οχήματος. Καλύτερο είναι να περπατήσετε με το φως της μέρας και όχι τη νύκτα. Αποφύγετε τις πιο ζεστές ώρες της ημέρας. Αν είναι νύχτα ή είσαστε τραυματισμένος ή έχετε σχεδόν εξαντληθεί τότε μείνετε όπου είστε. Πολλές φορές σκόπιμο είναι να αφήσετε ένα σημείωμα με την κατεύθυνση που βαδίζετε, τον προορισμό σας και την ημερομηνία και ώρα που εγκαταλείψατε το όχημα. Κάνετε σήματα ώστε να μπορούν να σας δουν τα συνεργεία αναζήτησής σας, όπως σήματα καπνού, φωτιά (προσοχή στα δάση μας !!!) σινιάλα με χρωματιστά υφάσματα (π.χ. τζάκετ).

Στην έσχατη ανάγκη, κατηφορίστε ένα ρέμα ή ποτάμι. Τις περισσότερες φορές θα σας οδηγήσει σε δρόμο ή οικισμό.

ΠΗΓΗ: www.4x4ekdromes.gr